

ПРОФІЛІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я, 2023

Хмельницька область

Центр громадського здоров'я

Ресурси охорони здоров'я. Діяльність закладів охорони здоров'я

Кількість постійного населення Хмельницької області станом на 1 січня 2022 року (наявні офіційні дані) становила 1 225 666 осіб, що складало 2,99 % від загального населення України. Із наведених даних про забезпеченість області медичними ресурсами очевидно що, регіон добре забезпечений ресурсами охорони здоров'я. Всі показники медичних ресурсів перевищують частку населення області в структурі населення України. Також й усі показники діяльності медичних закладів перевищують відсоток частки населення області. Перевищення частки всіх основних показників діяльності закладів охорони здоров'я над часткою населення можна пояснити тим, що область є віддаленою від лінії бойових зіткнень армій РФ та ЗСУ.

Показник	Україна	Хмельницька обл.	%
Кількість населення	40 997 698	1 225 666	2,99
Число лікарняних закладів	1 096	37	3,38
Загальне число ліжок	228 351	8 604	3,77
Число закладів, які надають амб.-поліклінічну допомогу	2 307	73	3,16
Число амб.-поліклінічних закладів, які мають денні стаціонари	1 202	52	4,33
Число ліжок в денних стаціонарах	32 904	1 670	5,08
Проліковано хворих в денних стаціонарах	1 203 745	6 9117	5,74
Кількість викликів швидкої медичної допомоги	4 660 255	171 916	3,69
Загальна чисельність лікарів /без зубних/	133 237	4 492	3,37
Загальна чисельність середнього мед.персоналу	229 368	8 992	3,92

Питома вага показників регіону в Україні за 2023 р., %

Підсумки пандемії COVID-19 в Україні та регіоні 2020-2023 роках

З березня 2020 по червень 2023 року як в цілому в Україні, так і в Хмельницькій області тривала пандемія COVID-19. За цей період в регіоні було зареєстровано 246779 підтверджених випадків цієї інфекції або 4,44 % від всіх випадків в Україні, що суттєво перевищує

частку населення області в структурі населення країни (2,99 %). Це може вказувати як на дещо більшу природну інтенсивність циркуляції збудника в області, ніж в середньому по Україні, так і на більш якісні заходи з виявлення випадків COVID-19.

Щодо кількості померлих, то в області % померлих також більше % населення області в структурі населення країни, але летальність в області (1,66 %) менше від летальності в цілому по Україні (2,02 %).

Примітним є те, що летальність медпрацівників в області в 1,69 разів менша, ніж відповідний загально-український показник.

Показник	Україна	Хмельницька обл.	Питома вага, %
Кількість підтверджених випадків COVID-19, всього	5 562 748	246 779	4,44
Померло від COVID-19, всього	112 481	4 089	3,64
Летальність сукупного населення від COVID-19, %	2,02	1,66	-
Кількість випадків COVID-19 серед медпрацівників	154 637	8 880	5,74
Кількість померлих від COVID-19 серед медпрацівників	1 256	43	3,42
Летальність медпрацівників від COVID-19, %	0,81	0,48	-
Питома вага (%) щеплених від COVID-19 серед тих, хто захворів з початку вакцинації	17,1	32	-

Найбільш поширені інфекційні захворювання регіону

Групою інфекційних захворювань з найбільшими показниками реєстрації як в Україні, так і в Хмельницькій області є ГРВІ, які помітно перевищують показник України (на 58,54 %). Серед інших респіраторних інфекцій в 2023 році в області високі показники мали вітряна віспа та скарлатина (відповідно в 1,66 та в 2 рази вище, ніж в цілому в Україні). Грип мав показники дещо нижче, ніж загалом в Україні. Стан захворюваності на кишкові інфекції в Хмельницькій області помітно гірший, ніж в цілому в Україні: по ГКІ встановленої етіології, зоонозним сальмонельозам та ротавірусній інфекції (відповідно в 2,5, 1,9 та 2,0 рази більше).

Зоонозна хвороба Лайма майже не відрізняється, а лептоспіроз – вдвічі більше показника України. Аскаридоз в регіоні має показник показник захворюваності в 2,2 рази більший, ніж в цілому в Україні.

Інфекції	Україна, на 100 тис. нас.	Хмельницька обл., на 100 тис. нас.
ГРВІ	12 749,45	20 212,77
Грип	32,41	23,33
Вітряна віспа	96,64	160,89
Скарлатина	25,48	56,54
ГКІ встановленої етіології	52,93	124,67
ГКІ невстановленої етіології	70,01	49,85
Інші (зоонозні) сальмонельози	10,76	20,97
Ротавірусний ентерит	7,32	14,20
Хвороба Лайма	11,98	11,26
Лептоспіроз	1,06	2,04
Аскаридоз	40,56	92,77

Захворюваність в регіоні та в Україні за 2023 р.

Спалахи інфекційних захворювань в Україні та регіоні в 2023 р.

Кількість спалахів інфекційних захворювань (0) в 2023 році в Хмельницькій області становить 0,00 % від їх загальної кількості в Україні. Відсутність спалахів інфекційних хвороб можна пояснити відносно непоганою забезпеченістю населення медичними кадрами та іншими ресурсами охорони здоров'я.

Показник	Україна	Хмельницька обл.	Питома вага, %
Кількість спалахів, всього	64	0	0
Кількість випадків в межах зафіксованих спалахів	627	0	0
Середня кількість випадків на 1 спалах	9,80	0	–
Захворюваність на 100 000 населення в межах спалахів	1,53	0	–
Лабораторно підтверджені випадки інфекційних хвороб у межах спалахів, %	78,30	–	–
Питома вага спалахів кишкових інфекцій, %	89,10	–	–

Соціально значущі інфекційні хвороби

Туберкульоз (ТБ)

В 2023 році в Хмельницькій області захворюваність на туберкульоз (нові випадки + рецидиви, ТБ + ВІЛ,

дитяча захворюваність до 14 років) та смертність від нього не перевищували (або були дещо нижчими, ніж в цілому в Україні) загальнонаціональні показники.

Загалом подібні або дещо нижчі показники інцидентності та смертності в області в порівнянні із загальними по Україні показниками не корелюють з тим фактом, що показники ефективності лікування ТБ практично не відрізняються (або мало відрізняються) від аналогічних загальнонаціональних показників і були в межах від 61,8 % до 79,5 % в області проти 63,2–77,5 % в Україні.

Показник	Україна	Хмельницька обл.
Захворюваність на ТБ (нові випадки + рецидиви), на 100 тис. нас.	48,4	47,7
Захворюваність на ТБ у поєднанні з ВІЛ (нові випадки + рецидиви), на 100 тис. населення	8,2	7,1
Захворюваність на ТБ серед дітей віком 0-14 років (нові випадки + рецидиви), на 100 тис. нас.	10,4	6,8
Смертність від ТБ сукупного населення, на 100 тис. нас.	6,9	6,4
Ефективність лікування (нові випадки + рецидиви ТБ), %	77,5	79,5
Ефективність лікування (нові випадки + рецидиви ТБ/ВІЛ), %	64,5	61,8
Ефективність лікування (МЛС-ТБ), %	63,2	76,5

Показники ТБ у Хмельницькій області та Україні за 2023 р.

ВІЛ/СНІД

В 2023 році в Хмельницькій області на обліку знаходилось 2414 осіб з ВІЛ-інфекцією, з яких 221 було вперше виявлено у цьому ж році, що становить відповідно 1,53 % та 1,71 % від показників по Україні.

Кількість нововиявлених хворих на СНІД становить 87 осіб, тобто 2,60 % від показника по Україні.

Слід зазначити, що у 2023 році число нових смертей від СНІДу в області становило 39 випадків. Це 2,27 % від всіх випадків смертей безпосередньо від СНІДу по всій Україні.

Показник	Україна	Хмельницька обл.	%
Кількість населення	40 997 698	1 225 666	2,99
Число нових випадків ВІЛ-інфекції	12 914	221	1,71
Число нових випадків СНІДу	3 351	87	2,60
Число нових смертей від СНІДу	1 717	39	2,27
Кількість ЛЖВ на обліку	157 435	2 414	1,53

Питома вага показників Хмельницької області та України за 2023 р., %

Вірусні гепатити

В 2023 році в Хмельницькій області було зареєстровано 296 випадків вірусних гепатитів, що становить 2,98 % від показника по Україні. В структурі захворюваності на гепатити переважну більшість становить хронічний вірусний гепатит – 87,2 %. Гепатити А, В, С та інші гепатити складають 2,0 %, 4,1 %, 3,4 % та 3,4 % відповідно.

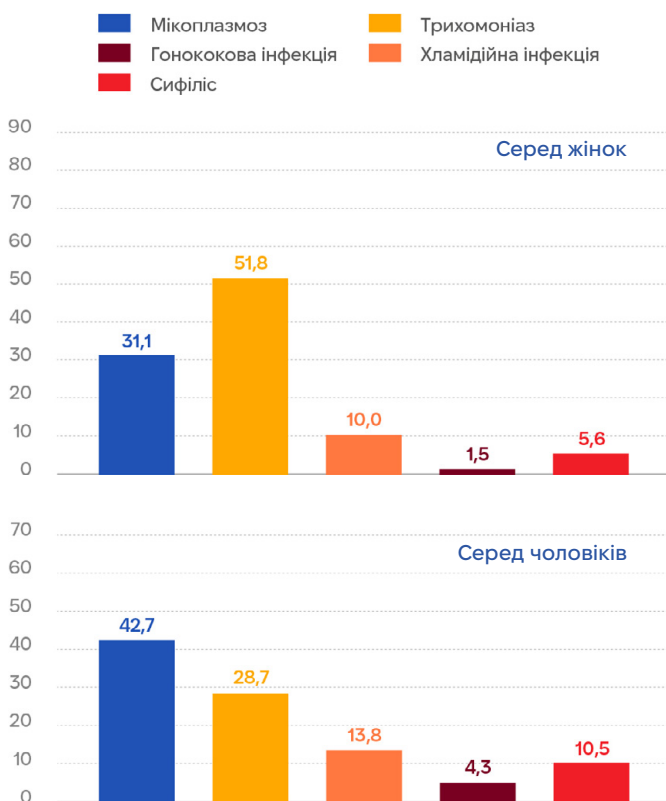

Структура захворюваності на вірусні гепатити у 2023 р., %

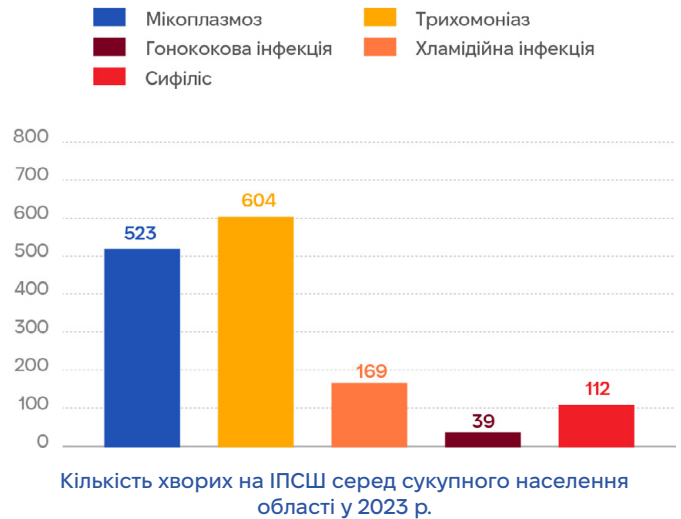
Інфекції, що передаються статевим шляхом (ІПСШ)

В 2023 році в Хмельницькій області було зафіксовано 1447 випадків захворювання на п'ять ІПСШ-нозологій серед сукупного населення, з яких більше 98 % припадає на дорослих (18 років+). Найбільше (604 особи) захворіло на трихомоніаз, що становить 41,7 % від усіх випадків ІПСШ.

Найбільше випадків ІПСШ було зареєстровано серед жінок – 817 випадків проти 630 серед чоловіків. У чоловіків найчастіше реєструвався мікоплазмоз (42,7 %), а у жінок найчастіше реєструвались випадки трихомоніазу (51,8 %).

Структура захворюваності на ІПСШ у 2023 р., %

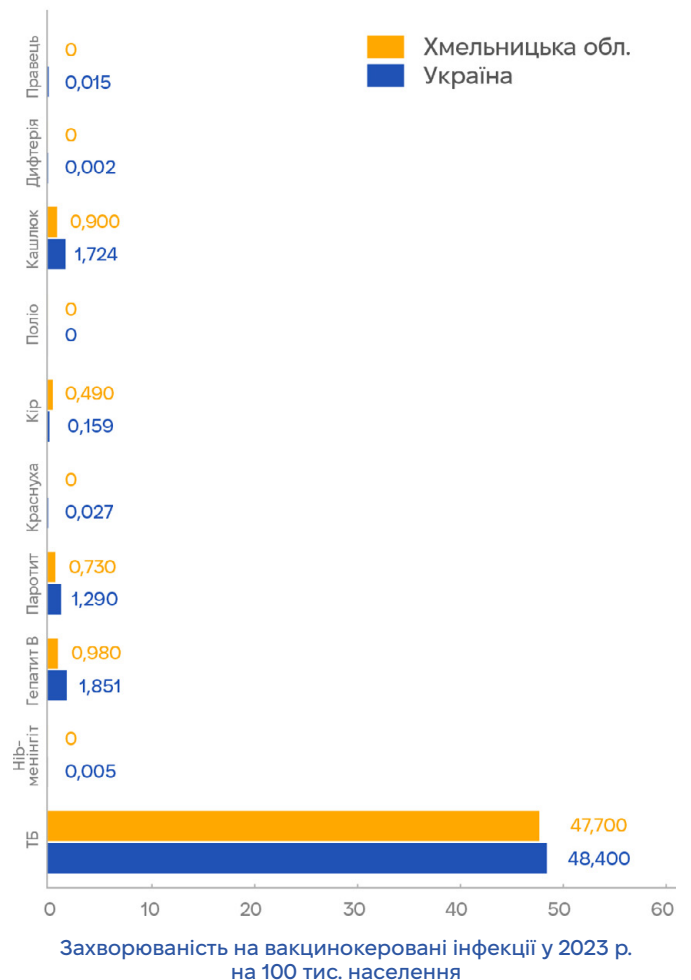

Кількість хворих на ІПСШ серед сукупного населення області у 2023 р.

Захворюваність на вакциновані інфекції в 2023 році

В 2023 році в Хмельницькій області епідемічна ситуація з вакцинованими інфекціями найбільш несприятливою була по туберкульозу, але показник захворюваності в області був дещо нижчим за загальний показник по Україні.

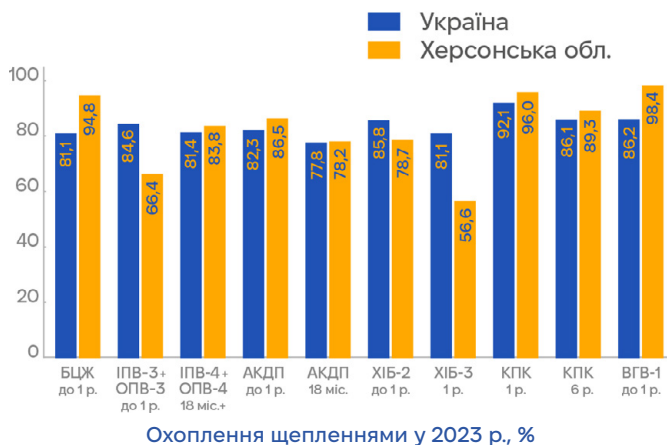
Щодо інших вакцинованих інфекцій, то ситуація в області є відносно сприятливою: захворюваність на Ніб-менінгіт, краснуху, поліомієліт, дифтерію та правець була нульовою, а гепатит В, паротит, кір та кашлюк була дещо меншою, ніж в Україні в цілому.

Захворюваність на вакциновані інфекції у 2023 р. на 100 тис. населення

Вакцинація

Порівняно із загальними показниками в Україні в Хмельницькій області відносно високі показники охоплення щепленнями – за сімома позиціями (щепленнями), що передбачені календарем щеплень, рівень охоплення вище, ніж в Україні в цілому, але лише по трьом з цих позицій досягнуто рівень більше 90 % охоплення, а за сімома іншими щепленнями охоплення в області знаходиться на рівні 56,6–86,5 %.

відчутно переважала смертність серед жінок (146,45 на 100 тис. населення), що, ймовірно, може вказувати на більш пізні звернення чоловіків за медичною допомогою. Обтяжуючим фактором для лікування є виявлення злоякісних новоутворень на пізніх стадіях, так в області на 3-й і 4-й стадіях у 2023 році було виявлено 15,9 % нових випадків.

Злоякісні новоутворення

В 2023 році в Хмельницькій області на обліку перебувало 38 337 хворих на злоякісні новоутворення, що становить 3,20 % від кількості по Україні. В 2023 році було виявлено 5 102 випадки захворювань на злоякісні новоутворення, що становить 13,31 % від кількості хворих, що перебували на обліку в Хмельницькій області. Слід зазначити, що серед виявлених нових випадків захворювань майже однакова кількість як жінок (50,65 %), так й чоловіків (49,35 %), але серед померлих більше було чоловіків (59,51%).

Натомість в області смертність від злоякісних новоутворень серед чоловіків (247,47 на 100 тис. населення)

Розлади психіки внаслідок вживання психоактивних речовин

В 2023 році в Хмельницькій області під наглядом перебувало 26 520 осіб з розладами психіки та поведінки від уживання психоактивних речовин, з яких 14 073 осіб були охоплені відповідним лікуванням (53,07 %). В області в етіологічній структурі хворих під наглядом переважали особи, які вживали алкоголь (89,34 %), опіоїди (5,30 %), інші психоактивні речовини (3,65 %) та канабіоїди (1,71 %).

В 2023 році в Хмельницькій області вперше взято під нагляд 1426 осіб з розладами психіки та поведінки від уживання психоактивних речовин. В етіологічній структурі виявлених хворих переважали особи, які вживали алкоголь (86,26 %), інші психоактивні речовини (5,12 %), канабіоїди (2,17 %) та опіоїди (6,45 %).

Через уживання:		Взято під нагляд з уперше встановленим діагнозом	% серед вперше виявлених в етіологічній структурі	Перебуває під наглядом на кінець звітного року	% в етіологічній структурі серед осіб, що перебувають під наглядом	Охоплені лікуванням, усього	% охоплених лікуванням серед осіб під наглядом
алкоголю всього	Україна	38 312	76,08	441 862	82,66	170 073	38,49
	Область	1 230	86,26	23 693	89,34	12 269	51,78
опіоїдів всього	Україна	4 791	9,51	46 306	8,66	22 854	49,35
	Область	92	6,45	1 406	5,30	913	64,94
канабіоїдів всього	Україна	1 409	2,80	14 333	2,68	4 217	29,42
	Область	31	2,17	453	1,71	299	66,00
інших психоактивних речовин – всього	Україна	5 845	11,61	32 022	5,99	12 031	37,57
	Область	73	5,12	968	3,65	592	61,16
разом	Україна	50 357	100	534 523	100	209 175	39,13
	Область	1 426	100	26 520	100	14 073	53,07

Етіологічна структура розладів психіки та поведінки від вживання психоактивних речовин, 2023 р.

Репродуктивне здоров'я жінок

В 2023 році в Хмельницькій області було зафіксовано 6938 пологів та народилося живими в лікарняних закладах 6972 дитини, що становить відповідно 3,89 % та 3,88 % від кількості пологів і народжених в Україні. Материнська смертність в області становила 3,03 % від загальноукраїнської (в інтенсивних показниках 14,34 на 100000 новонароджених проти 18,37 на 100000 новонароджених загалом в Україні).

Малюкова смертність дітей у віці до 1 року в області склала 55 випадків (4,09 %) від 1345 випадків по усій Україні або 7,89 дітей на 1000 народжених живими проти 7,49 на 1000 народжених живими загалом по Україні. Онкологічна захворюваність на найбільш поширені хвороби жіночої репродуктивної сфери в області реєструвалась наступним чином: рак жіночої молочної залози – 510 випадків, рак жіночих статевих органів всіх локалізацій – 587 випадків, в тому числі рак шийки матки – 152 випадки (або відповідно 4,06 %, 4,77 % та 5,13 % від кількості хворих в Україні).

Показник	Україна	Хмельницька обл.	%
Пологів всього	178468	6 938	3,89
Материнська смертність	33	1	3,03
Абортів всього	42 683	1 428	3,35
Народилось дітей живими в лікарняних закладах	179 611	6 972	3,88
Померло дітей у віці до 1 року	1345	55	4,09
Захворіло на рак жіночої молочної залози	12 568	510	4,06
Захворіло на рак жіночих статевих органів (всі локалізації)	12 311	587	4,77
В тому числі захворіло на рак шийки матки	2 964	152	5,13

Резюме/рекомендації

Хмельницька область добре забезпечена ресурсами охорони здоров'я. Всі показники медичних ресурсів (3,38–5,74 %) перевищують частку населення області (2,99 %) в структурі населення України. Також й усі показники діяльності медичних закладів перевищують відсоток частки населення області, але тягар на систему громадського здоров'я області має відчутну тенденцію до зростання у зв'язку з повномасштабною війною з РФ.

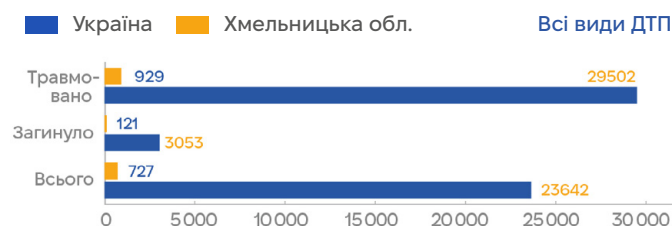
За підсумками пандемії COVID-19 вклад області в загальний показник зареєстрованих випадків (4,44 %) та смертей від COVID-19 (3,64 %) перевищує частку кількості населення, але – не частку забезпеченості регіону медичною інфраструктурою та медичними кадрами. Летальність в області (1,66 %) менше від летальності в цілому по Україні (2,02 %). Загалом епідемічна ситуація по COVID-19 може вказувати на необхідний рівень готовності медичної інфраструктури до пандемічних загроз, але є необхідність у подальшому розвитку та вдосконаленні протипандемічного потенціалу системи громадського здоров'я області.

ДТП та їх наслідки

В 2023 році в Хмельницькій області було зафіксовано 727 ДТП з загиблими та/або травмованими особами (3,1 % від всієї кількості по Україні), в яких травмовано 929 осіб і загинуло 121 особа, що становить 3,1 % і 4,0 % відповідно від кількості по Україні.

Всього 214 ДТП зафіксовано із загиблими та/або травмованими пішоходами (3,3 % від всієї кількості по Україні), в яких загинуло 26 та травмовано 204 пішоходи.

Всього 10 ДТП було скоєно з вини пішоходів (1,4 % від всієї кількості по Україні). В цих ДТП загинуло 0 та ще 11 осіб травмовано.

Профіль регіону щодо захворюваності на найпоширеніші інфекції в 2023 р. був достатньо неоднозначним. В Хмельницькій області ГРВІ помітно перевищують показник України (на 58,54 %). Серед інших респіраторних інфекцій в 2023 році в області високі показники мали вітряна віспа та скарлатина (відповідно в 1,66 та в 2 рази вище, ніж в цілому в Україні). Грип мав показники дещо нижче, ніж загалом в Україні. Стан захворюваності на кишкові інфекції в Хмельницькій області помітно гірший, ніж в цілому в Україні: по ГКІ встановленої етіології, зоонозним сальмонельозом та ротавірусній інфекції (відповідно в 2,5, 1,9 та 2,0 рази більше). Зоонозна хвороба Лайма майже не відрізняється, а лептоспіроз – вдвічі більше показника України. Інтенсивність спалахів інфекційних хвороб в області була нульова. Отже, при плануванні в регіоні протиепідемічних та профілактичних заходів щодо найпоширеніших інфекційних хвороб потрібно враховувати строкатість проявів епідемічного процесу та застосовувати диференційований підхід.

В 2023 році в Хмельницькій області захворюваність на туберкульоз та смертність від нього не перевищували (або були дещо нижчими, ніж в цілому в Україні) загальнонаціональні показники. Показники інших соціально значущих інфекцій (ВІЛ/СНІД, вірусні гепатити та ІПСШ) мають незначне перевищення в порівнянні з Україною або не перевищують загальні показники по країні. Враховуючи, що в Україні загалом наявні високі показники захворюваності на ці соціально небезпечні інфекційні хвороби, то це вимагає впровадження нових та посилення вже існуючих профілактичних програм для зменшення захворюваності та тягаря соціально значущих інфекцій для населення області.

Як і в переважній більшості областей у Вінницькій області необхідні заходи для підвищення охоплення щепленнями дітей, оскільки охоплення по переважній більшості щеплень коливається в межах не більше 56,6–86,5 %.

Близько 15,9 % злоякісних новоутворень в області виявляється на пізніх стадіях, що також потребує вжиття заходів з покращення виявлення онкозахворювань системою охорони здоров'я регіону, оскільки раннє виявлення злоякісних новоутворень збільшує

шанси на успішне лікування та збільшує виживання хворих.

Враховуючи те, що серед розладів психіки внаслідок вживання психоактивних речовин в області в етіологічній структурі хворих переважали особи, які вживали алкоголь (89,34 %), то першочергово необхідним є лікування та реабілітація осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання саме алкоголю.

Материнська смертність в області була незначно більшою за загальноукраїнський показник (14,34 на 100 000 новонароджених проти 18,37 на 100 000 новонароджених), а малюкова смертність дітей у віці до 1 року в області була незначно менше загальноукраїнської (7,89 дітей на 1000 народжених живими проти 7,49 загалом по Україні), але доцільним є інтегрування в діяльність первинної ланки охорони здоров'я послуг з планування сім'ї, антенатального догляду, а також медико-соціальних послуг для підлітків та молоді з використанням принципу «дружнього підходу».

Для зменшення кількості ДТП та травмованих і/або загиблих в них та підвищення безпеки на дорогах потрібна роз'яснювальна робота серед населення та/або проведення інших відповідних заходів.

Список скорочень

ГРВІ	гострі респіраторні вірусні інфекції	ДТП	дорожньо-транспортна пригода
ГКІ	гострі кишкові інфекції	КПК	кір, паротит, краснуха (вакцина)
ТБ	туберкульоз	АКДП	Адсорбована коклюшно-дифтерійно-правцева (вакцина)
ІПСШ	інфекції, що передаються статевим шляхом	БЦЖ	Бацила Кальмета-Жерена (вакцина)
НіВ(ХІВ)	Інфекція, що викликається <i>Haemophilus influenzae type b</i>	ІПВ	Інактивована поліомієлітна вакцина
ВГВ	Вірусний гепатит В	ОПВ	Оральна поліомієлітна вакцина

В даній публікації були використані дані:

Центру громадського здоров'я МОЗ України
 Державної служби статистики України
 Національного канцер-реєстру України
 Департаменту патрульної поліції Національної поліції України
 Державної служби України з питань праці

 www.phc.org.ua
 www.ukrstat.gov.ua
 www.ncru.inf.ua
 www.patrolpolice.gov.ua
 www.dsp.gov.ua